

Beslutande organ
Kommunstyrelsen

Mottagare

Remiss, Betänkande: En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan – för ökad effektivitet, likvärdighet och konkurrenskraft (SOU 2025:64)

Sammanfattning

Trelleborgs kommun ställer sig positiv till att det sker en översyn av hur organisationen för livsmedelskontroll är organiserad men ser risker och svårigheter med det förslag som framförs i utredningen.

Yttrande

Trelleborgs kommun föreslås lämna följande yttrande:

Trelleborgs kommun ställer sig positiv till att det sker en översyn av hur organisationen för livsmedelskontroll är organiserad. En förändring i myndighetsorganisationen ser kommunen ett behov av eftersom det år efter år riktas kritik mot Sveriges organisationsstruktur och att denna organisation leder till att Sverige inte uppfyller kraven i kontrollförordningen. Kommunen delar utredningens bedömning att om det inte sker någon förändring kommer de problem som finns idag att kvarstå eller till och med öka.

På det lokala planet är det svårt att få tag på rätt kompetens inom inspektörsyrket. För en liten kommun med få årsarbetskrafter leder detta till en risk och utmaning att hitta kompetent personal. För en kommun med få anställda kan det få stora konsekvenser genom att det kan vara svårt att ersätta en person som är sjuk, föräldraledig eller som säger upp sig. I en mindre kommun kan det även vara svårt att skapa distans till kontrollobjekten då det finns begränsade möjligheter till rotation mellan kontrollobjekten.

I utredningen framhålls att det finns en risk för extern påverkan där det förekommer bland annat hot, vädjan, förhandling och gråt i syfte att försöka

påverka enskilda inspektörer. Denna risk anser kommunen finns oavsett vem som ansvarar för kontrollen. Kommunen instämmer dock i att en större organisation är bättre rustad mot försök till otillåten påverkan.

I utredningen framförs att en centralisering ökar likvärdigheten och ger en bättre service till verksamheterna. Kommunen instämmer delvis i detta påstående. När det gäller allmän information så blir det en klar fördel med enhetlig och tydlig information för företagen. Kommunen tror dock att den samordning som sker idag gällande stöd och rådgivning som anpassas efter kommunens lokala förutsättningar kommer att försämrats för företagen.

Kommunen ansvarar även för tillsyn av försäljning av alkohol, tobak, receptfria läkemedel och rökfria miljöer. I vissa kommuner, som till exempel i Trelleborg, sker samordning mellan livsmedelskontrollen och andra tillsynsområden för att skapa synergier och ge bättre stöd till verksamheterna. I mindre kommuner arbetar ofta livsmedelsinspektörer tillsammans med byggnadsinspektörer, planhandläggare och miljöstrateger samt med vatten- och kretsloppenheter. Om kontrollen överförs till staten behöver berörda kommuner omorganisera sin struktur och samordningen kommer då i stället ske direkt med den statliga myndigheten eller myndigheterna. Kommunen anser att förändringen är genomförbar men kommer att medföra utmaningar för kommunerna och riskerar att minska det erfarenhetsutbyte som idag sker med andra verksamheter inom den kommunala organisationen.

I föreslagen organisationsförändring behöver organisationen struktureras med decentraliserade enheter för att vara närvarande i hela landet. Utredningen visar inte hur detta skulle fungera i praktiken, det vill säga hur den närhet som finns i dagens struktur ska ersättas, utan jämför med strukturen för Arbetsmiljöverket och Polismyndigheten. Kommunen anser inte att Arbetsmiljöverkets och Polismyndighetens uppdrag och arbete är jämförbara med den omfattning av livsmedelskontroller som behöver utföras utifrån dagens riskklassningssystem med frekvensbaserad kontroll. Kommunen ser en risk med förslaget om inte tillräcklig närhet till kontrollobjekten kan säkerställs. Det kan leda till svårigheter att hantera akuta situationer men även att den planerade kontrollen inte blir utförd eftersom den ska utföras frekvensbaserat, vilket i sin tur kan leda till att en hög skyddsnivå för människors hälsa samt konsumenters intressen inte kan säkerställas.

Utredningen anger att det vid en centralisering av kontrollen ska tas fram en gemensam taxa. Utredningen redogör även för skillnaderna mellan kommunernas taxa samt Livsmedelsverkets taxa. Livsmedelsverket har en högre taxa för planerad kontroll än kommunerna och Trelleborgs kommun anser att det finns en risk att förslaget medför att kostnaderna för företagen blir högre. Fördelen med en gemensam taxa är en ökad likvärdighet.

Sammantaget anser kommunen att en översyn av nuvarande kontrollorganisation är nödvändig. Kommunen gör bedömningen att den föreslagna centraliseringen av livsmedelskontrollen kan leda till att livsmedelskontrollen blir mer verkningsfull, effektiv, enhetlig och likvärdig samt enklare för företagen på sikt men anser samtidigt att även andra alternativ till förstatligande bör undersökas i större utsträckning, till exempel ett minskande av antalet kommunala kontrollmyndigheter.

Slutligen vill kommunen framföra att om den föreslagna reformen ska genomföras behöver tidsramen för genomförandet justeras. Tidsramen bedöms vara alldeles för snäv för en sådan omfattande reform.